

Locuinta Redactorului
Cancelleria Redactiunii
strata trăgătorinului [Lăzărescu], Nr. 5.
Scrierile nefranțate nu se vor primi decât numai de la corespondenții regulați ai „Federatiunii.” Articoli trimisi și nepublicați se vor arde.

FEDERATIUNEA

Diurnal politico, literariu, comercialu si economicu.

Va fi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pretiul de Prenumeratiune:
Pre trei luni 8 fl. v. a.
Pre siese lune 6 " " "
Pre anul întregu 12 " " "

Pentru România:
Pre a. întregu 30 Fr. = 30 Lei n
" 6 lune 16 " = 16 "
" 3 " 8 " = 8 "

Pentru insertiuni:
10 or. de linie și 30 cr. taxă timbrată pentru unele publicații separate în locul deschis
20 de linie.
Una este în costă 10 cr.

Invitare de prenumeratiune

FEDERATIUNEA“

re Semestrulu III. iuliu—dec. 1871.

Pretiul de prenumeratiune e:

Pentru Austria:
Pre 6 lune (Iul.—Dec.) 6 fl. v. a.
" 3 " (Iul.—Sept.) 3 fl. "

Pentru România:
Pre 6 lune (Iul.—Dec.) 16 Lei noui. (franci)
" 3 " (Iul.—Sept.) 8 "

Pentru invetatori români se dă, că mai nainte, cu pretiul redusu:

Pre 6 lune (Iul.—Dec.) 4 fl. v. a.
" 3 " (Iul.—Sept.) 2 fl. "

Administratiunea.

Pest'a, 26. iuniu 1871.
8. iuliu

Desbaterile a supr'a bugetului in senatului de Vien'a s'a inchiatu si prin ele si sessiunea resente. Cu asta ocașione D. ministrul Hohenwart au tienutu unu discursu memorabile, alu simbure este negatiunea alegerilor directe. De scie că D. Hohenwart, venindu la potere, deosebisse sperarile autonomistilor in inteleseu federal. De atunci incoce negotiatiunile cu Polonii si Cehii s'a urmatu neintreruptu. Centralistii partit'a nemtiesca, sub conducerea dlui Herbst, speciosulu nume de credinciosi constituiunii, inimici de morte nu numai a federalismului, ei si orice felu de concesiuni autonomici, suscepura in contr'a ministeriului actualu. Se scie data si fiasculu loru cu address'a, etc. Cei mai de pepti in se d'ntre nemtii centralisti, vediendu ideea prinde radecine si că indesirata este inimarea d'a se opune torintelui, staruiā celu putru, a cascigă unu contrapondu si acestu-a, credei, a-lu fi gasit in „alegerile directe,” caru d'nsii avea una potere magica, incătu cu ocaziunile, candu scirile se improspetau desigur progressulu ce facu negotiatiunile autonomici, centralisti, prin organele loru se grăbăiau dechiară bucuros de sila, dar' ceremu, datif-nele directe, ca se finiu asecurati in contr'a escessive a dietelor provinciale si mai augeau, ca conditiune sine qua non, marile inimene ale elementului nemtiescu, mai alesu in Cehia s'e nu se sacrifice in favorea Cehismului. Dupa ce, prin organe oficiose si altele, li se asemătote acestea dar' mai alesu se intonă că negatiunea elementului nemtiescu ramane, că mai nainte, neatinse, pareau a se impacă d'in dī in dī, si cum te impaci cu reul, quod corrigere nefas, cu acelea concesiuni autonomici, si de altmintrea d'in partea regimului vienesu voru poté s'e fie imparitate cu mana langa, cum acesta se cunoce d'in esperiint'a ce nu doue decennie trecute. — Centralistii magari, vidiendu ce se pregatesce de „d'incolu” ciuliu urechi, sicut iniquae mentis asellus, afectandu si care nepasare facia de celea ce se petrecu in Cislaitan'a, dar nepotendu ascunde bine frica, adeseori conditiunile pactului dualisticu n'ar fi ertatu a-lu clatină cu atătu mai putru a lu alteră, că ci altmintrea, dieu, vine potrivit care eutropesc continentul dualisticu, adeca menintandu cu coragi tremurau voinicesee. Nemtii centralisti inca afectau inredere in soliditatea ancorei dualistice si d'iceau că ar' fi bine asecurati la banc'a lui Andrassy in contr'a evenimentelor pericile federalistice. Cătu pentru concesiuni autonomici mai menunte, ce pote s'r boemiei, se credeau odihiniti prin asecurarile li se faceau cu intact'a conservare a suprematiei nemtiesci si cu sperarea in alegerile direpte mai sperau in fine că si Polonii, ea alu treile membru alu ligei, voru sprinfi pre nemti in cehismului in specie si in contr'a federalismului slavici in genere. Adeverul in se este că nemtii centralisti, cu tote acestea combinatiuni foarte de sigurantia paruta, se temea si pro-

verbiliu romanescu d'ice că de ce te temi nu scapi. Declaratiunea lui Hohenwart in contra alegerilor directe, veni, ca unu sloiu de ghiacia, preste ferbintella illusioanea sperative. Acum organele loru striga de nou in contra lui Hohenwart, carele in discursulu seu li facu obiectiunea „cum se poate crede că ar' fi cu potintia a guvernă cu una representatiune, care stă in apriata contradictione cu majoritatea camerelor provinciale?” Si intrebă cum poate, inca si pre unu momentu, se aibala loca illusioanea d'a crede, că votulu acelor pucini representanti, precariv' o provincia in sensatulu imp. ar poté paralisa séu ar' fi in stare a face ca se amutesca de totu, vocea cu multu mai ponderosa a inse-si camerelor provinciale? facandu provocare la istoria constitutiunii austriace. — Ce respundu nemtii centralisti? Ei d'ice: noi cunoscem a istoria si chiaru d'intr'ins'a ne convinseram, că alegerile indirekte inse-si sunt isvorul incurcatureloru, caru guvernulu actualu tindă a le descurcă. Diplom'a d'in octobre fă prim'a, Patent'a d'in februarie a dou'a si constitutiunea d'in decembrie fă a trei-a incercare, tote acestea incercari inse nu reesfă, pentru că ele purcessera d'in principiu alegerilor indirekte pentru senatulu imp. Nu lips'a intentiunii — precum d'ice D. Hohenwart — d'a se folosi de rezervele enunciate in constitutiune, ci influintie mai innalte au fostu, caru atătu lui Schmerling in Ungaria si Itali'a, cătu si lui Hasner in Galicia, fecera impossibila incercarea acelui sp̄edientu, cuprinsu in constitutiune, a deca a legerele direkte. Asie nemtii centralisti caru pururea se intoreu la el'cea cu pesci si carne de sebătetele nemtiesci pentru nemti. — S'e audiu si pre fratii loru de cruce, pre magarii centralisti in dualismu, ce d'ice ei? Diuariul „Reform'a” organu alu Deakistilor vorbesce intr' unu tonu oficiosu bineinsuflatu de spiritulu oficialu, estu-modu: „Facia cu transformatiunile constitutiunale d'in vecinete, noi (magarii, ca atari) avem s'e plecămu d'in doue puncte de vedere, caru le rezumem in doue intrebări, Una: Ore eventual'a schimbare nu alteria pac-tulu nostru bilateralu? Alt'a: Ore nu slabescem mediulocitu „aceasta stare” a monarchiei pentru carea noi am primitu evictiunea (!) cu pretiu de mari sacrificie?” Apoi incepe a ratiu precum urmă: Nu este buna modalitatea d'a se compune delegatiunea d'in tramisii dietelor provinciale, că ci prin autonomia multu mai mare, ce se dă in venitoriu acestoru-a, ele voru avè si mai multe afaceri si mai multe colisiuni cu guvernulu centralu. Vieti'a delegatiunilor (possibilitatea d'a se adună) eră pana acilea amenintata numai prin possilitatea dissolverii senatului imp., pre venitoriu acesta possilitate este de 17 ori mai mare (alusione la numerulu provincielor) si tierisorele vediendu că deslegarea cestiunilor imperafei depinde de la dinsele, voru avé unu mediulocu in mana prin care intru interesulu loru particular, voru poté face presiune a supr'a poterii centrale si chiaru a supr'a coronei. Ast'a nu este totulu. Miscamintele natiunale in ambele părți a le monarchiei staruesc de multu a pasi la solidaritate. (Ast'a-e ast'a!) Daca intr'o camera d'ale provincielor austriace este astfel de majoritate, carea tiene cu D. Mileticiu si cu alti asemenea etatiani ai statului ungurescu, atunci, in atare casu, dandu repede intruire a delegatiunilor ar' deveni cestiune de vietia pentru Urgar'a, D. Mileticiu pricinutare obscura camera provinciala d'in Austria cisalitanica, ar' poté pr̄eiusorul să faca, ca preadulcea sa patria se semita poterea lui. — Atunci ar' urmă că este paritate intre Uugari'a si d. e. Carniolia, Stiri'a, atunci s'ar alteră basea dualismului, atunci... oh atunci se prepedesce... lumea? ba, numai dualismulu, adeca suprematia magiaro-nemtiesca si i-se substitue marele pericolu pentru statuji d'flei, egalitatea in drepturi pre basea pluralitatii tierelor autonome, adeca suntemu in federalismu! Acestea, — d'ice „Ref.” — nu poate coron'a se lasse a se face, pentru că ne sup̄emănu noi magarii si nemtii. Apoi D. Hohenwart ar' trebui să se scie, că „a decentraliză puru si simplu este totu unu dracu cu a centraliză puru si

simplu, amendoue operatiunile sunt sterpe.” Va s'e d'ice, ceea ce supera este, că Hohenwart nu are intentiunea de a inaugura descentralizatiune arteficiosa, ca adeca statuji de asta-di să ramana si cu elis'a intrega si cu curechiulu unsu, era mogieii de cehi, slavi, romani si serbi, să fie condamnati a slugi si mai de parte la dărloge. — Noi, daca pricepem bine intentiunea lui Hohenwart, credem, că d'insulu, prin indegetat'a nivelle a Ungariei si egalisarea ei cu dietele provinciale de d'incolu, chiaru acolo tientesce că se spargă dualismul. Ce va fi apoi, restaură-se-va inca centralizatiunea unitaria? Séu resultă va adeveratulu federalismu? Este problem'a viitorului, carea poté fi deslegata si pre calea dissolutiunii...

Institutulu notarialu. Anchet'a esmisa pentru sta'orirea projectului despre institutulu notarialu discentă detaiatu, in siedint'a sa de la 6. iuliu, cestiunea incompatibilătătii oficiului notarialu, si, tienendu contu la tote principiile cuprinse in legile straine, decidiatorie si rigorose, a adusu decisiune. — Relativu la numerulu si siemintele notariatelor publice s'a primitu in projectu restrangerea poterii ministeriale, dupa carea ministrul este indatorat a cere totu de-un'a opinionea camerei notariale in privint'a acestei afaceri. — Despusetiunile exceptiunale, conformu caroru-a compactant'a notariatelor reg. publici d'in Bud'a-Pesta' ar avea să se estinda nu numai a supr'a teritoriului juredictiunii Pestei, ci si a supr'a teritoriului catăii Bud'a, fure respinse. — Paragrafulu referitoriu la cagliificatiunea notariatelor publici se acceptă in testulu urmatoriu: „Notariu publicu poté fi numai acelu-a, care possede dreptulu de cetatienu ungurescu, are unu caracter nepetatu, a trecutu preste 26 de ani, nu s'a neci sub concursu, neci sub curatela, a facutu cu succesu bunu esamenulu practicu de advocatu séu jude, si are una prassa de duoi ani, cascigata inainte séu dupa depunerea esamenului.”

Sabtu, 5. iuliu, 1871. st. n.
Domnule Redactoru!*

In nr. 62. alu stimatului diuaiu, ce redigeti, consiliulu administrativu alu bancei generale de asecuratiune reciproca „Transilvania” astă o corespondintia, venita, cum se d'ice, de la marginile Bucovinei si unele intrebări unui, precum asecura onorat'a Redactiune, barbatu prea-stimat dar' nenumit, caru se ecupa cu institutulu nostru.

Banc'a „Transilvania” a ignoratua pana acum d'in principiu asemenea atacuri, d'in causa că a aflatu sub demnitatea ei a se lasa in polemice cu persoanele mascate, de alta parte era-si a credutu, desvoltandu-se afacerile ei in modu multumitoru, că numerulu preponderantu alu membrilor ei nu se voru altera in increderea cătra institutu prin impunseturile de musca ale unui séu altui geniu supratu, dar' anonim.

Ambii articuli numiti inse, a caroru cuprinsu lu-numesce chiaru onorat'a Redactiune cu tactulu usutu „faime surde,” ni paru a pretinde unu respunsu, stimandu cerculu lectorilor D. Vostre prea-mulțu, că să ne facem courditori a acestoru faime surde. Rogandu-ve dar', Domnule Redactoru, a dă locu acestoru săruri, pasmu numai decât la responsarea intrebărilor prea-naive, a caroru locu de nascere lu potemu căută in apropiare *) si a caroru scopu ni e asemenea chiaru.

Ad 1. Ni pare reu, că nu suntei nici unu institutu romanescu, nici sasescu, nici in genere iatinalu, ci, precum spune insu-si numele, unu institutu transilvanu. Banc'a „Transilvania” nu se occupa cu politica de nationalitate, ci primește pre fia-care de membru, care implinesce conditiunile

*) Celelalte stimate diurnale, caru au reprobusu „intrebăriile” sunt rogate a aduce si respunsulu in coloanele loru.

**) Vi potemu da asecurarea cea mai positiva, că D. interpelante neci nu locuiesc in Transilvania, neci n'a fostu neci nu este in alte relatiuni cu banc'a Transilvaniei, de cătu numai ca asecurat, precum se subscrise insu-si, dar' neci nu e mireanu, ci unu pretu romanesc destinsu, care se bucura de stima generale. De altmieratru observămu, că daca ne am semită indemnati a da locu in diariul nostru atătu interbeliunii, cătu si respunsului D. din partea

statutarie, fără să intrebe după naționalitate, confesiune sau alte deosebiri de casta. O ochire în statutele noastre ar fi fostu de ajunsu, că să afle dlu întrebatoriu anonim respuștu la întrebarea acăstă, dar se vede că nici n'au vedințu statutele. Cine au trecut preste A. B. Ce-ulu în afaceri de ascurantia va concede, că unu institutu de ascurantia naționalu nu poate să existe.

Ad 2. Era-si o ochire în raportul nostru de gestiune, care să fie cărui d'intre membrii nostri spre dispusetiu si care s'au si publicat, ar fi fostu destulu, că să se informeze D. întrebatoriu despre personalii, cari se vedu a-lu interesă prea-multu, si să se convinga, că consiliul nostru administrativ e compus, conformu conclusului adunării generale, d'in unu presiedinte, 2 vice-presiedinti si 10 consiliarii administrativi, s'ar fi convinsu mai departe că presiedintele nu e nici Sasu, nici Romanu si nici Unguru, si că d'intre cci-a-laiti 11 membri ai consiliului administrativ sunt 6 sasi, 3 romani si 2 unguri. Proportiunea acăstă e resultatul alegerilor, fiind degăză 8 membrii ai consiliului ales d'in partea aducării generale, si daca acesti 8 nu sunt cu totii romani, e vin'a nepasării romanilor, cari n'au cercetatu adunăbile generale.

Ad. 3. In servitiului institutului sunt acum 14 functionari, dintre cari 9 neromani si 5 romani. Ce se atinge de tractarea loru, aceea e că se pretinde, că să lucre cu totii intensiv, de ora-ce banc'a „Transilvania” nu e unu institutu de pensiune său de binefacere pentru genti scapefati său trantori, trebuindu să-si incorde d'in punctu de vedere comercialu tote poterile spre a demastră, pe langa concurenția enoroma a institutelor esterne, chiamarea si capacitatea Transilvaniei, de a se emancipa si pre terenului ascurantiei de tributul la tiere straine. Despre semitementele dloru nostri functionari nu potem dă, precum se intellege, desluciri, ocupandu-ne numai cu lucrările, capacitatea si onestitatea loru, si d'in punctul acestu-a potem dă spre linisirea Duii interbelantu ascurarea, că consiliulu administrativ e superba de toti functionarii si că acesti-a sunt multiumitii cu consiliulu administrativ, cu atât mai multu, cu cătu aici-a-si domni, cari nu dăca causa de a fi superba, se delatură cu tota minutiositatea, pre candu era-si-aici-a-si domni, cari nu sunt multiumitii cu consiliulu administrativ, demisiunéa singuri de bunavoia.

Ad 4. Intrebarea acăstă si-afla respunsu prin comunicarea numerului functiunalilor de naționalitate romana, cari se afla de presentu in servitiului institutului.

Ad 5. Activitatea functiunariului condicatoriu si responditoriu consiliului administrativ trebue să mărgă intr'acolo, de a marfi cerculu afacerilor si a delatură fără intărsire pre fia-care amplioata său directoriu tienutului necapace, a desfintă directiuni tienutali, cari nu se renteză, respective a face propunerile necesarie consiliului administrativ. D'in acestea puncte de vedere s'au desfintat directiunile tienutale in Aradu si Lugosiu d'in partea consiliului administrativ — nu d'in partea directorelor (vedi statutele) — si de ar' dori D. întrebatoriu să scia mai de aproape, pentru ce? suntemu in pusetiunea placuta a-i pune, după ce se va fi legitimatul in modu cuvenit, fapte documentate prin acte, spre dispusetiu, cari nu le-amu bucinat pâna acum numai d'in delicateția in lumea largă, cari inse ar' face pre domnulu interbelantu să regrete, că s'au facutu nu numai gert'a unei mistificatiuni, dar' că au compromis națiunea sa. De-alămintrea e dreptu, că acum deodata nu funcționează nici unu romanu că directoru tienutului.

Ad 6. Este directorulu tienutului d'in Timișoara gi-dovu său nu, nu scimu, de ora-ce atestatu de botezu nu i-am cerutu, dar' potem asecură pre dlu interbelantu, că in casu candu n'ar corespunde cerintelor, său candu nu s'ar rentă, se va delatură si d'insul.

Ad 7. D'in cele 3000 de actiuni sunt, după registrele noastre, 2115 pâna astă-di vendute, asié-dar' numai 885 inca de a vinde. Si intrebarea acăstă o areta statutele noastre zadarnica si fără scopu, fiind că amu deschisu ramulu pen-tu ascurtare pre vietă in 1. decembrie 1869, ce n'amu fi potutu face, daca n'amu fi documentatul regimului vin-de-resa de 2000 actiuni. D'in care ansa să vindem să se voim a vinde restul tocmai a Romanii, dieu n'amu scă să spunem, fiindu-ni binevenitul ori-cine, care ni dă in-credere.

Ad 8. Concederea imprumuturilor se îndrăpta atât de putin că si altu-ce-va după naționalitatea compe-tintelor, ci numai după siguranță si calitatea subscrise-riilor pre respectivele cambie; că nu se nota in bani la unu institutu tineru si prin urmare nu se potu indestul tute cererile, e usioru de intielesu.

Ad 9. Corespondintă cu membrii si agenti romani etc., nu se porta numai la parere, ci in saptă in limb'a ro-mana, precum si cu membrii magiari in cea magiara, cu germani in cea germană; ce se scrie si cum curgu trebele in servitiului internu, pot fi pentru dlu anonimul deplinu egal,

consiliului adm. alu Banci cestiunate, — precum si even-tualeloru desluciri ulteriore, — n' am facutu-o si nu-o vomu face d'in altu motivu, decătu puru si simplu numai d'in de-torintă, ce, că dijurnalisti, o avemu si trebuie să o avemu facia cu tote cestiunile de interesu publicu, si pentru că publicul celu mare preste totu si publicul celu in specie interesata in acesta cestiune, avendu lamuririle necessarie, să pota judecă in cunoștința de cauza.

Red.

avendu consiliulu administrativu in privintia acăstă dreptulu de autonomia, care trebue să si-lu sustiena facia cu unu interbelantu larvatu.

Cu acestea credem că amu dñsu inca prea multu si mai adaugem numai că — de-să avem prea puținu timpu pentru astu-feliu de afaceri, — preferim publicitatea facia cu denunciatuile, cari iubescu intunecul, sciindu că nu numai potem rectifică faptele nostre, dictate de zelul celu mai curat si onestu, dar' nici nu potem face o reclama mai demăna pentru institutul nostru, decătu prin aperarea publica a actiunei nostre.

Primiti, Domnele Redactoru, ascurarea deosebitei noastre stime.

Pentru consiliulu administrativu,
presiedintele
Bar. M y l i u s, m. p.

O n o r a t a R e d a c t i u n e .

Ură si nedreptatea nemtilor d'in Oravita facia cu Romanii, majoritatea absoluta a locuitorilor, apoi persecutiunea intelegrintei romane si a totoror romanilor* prin amplaci germani si germanofili, de cari se afla o multime in Oravita, mai vîrtoșu de la invingerea nemtilor preste Francia, au ajunsu la culme in mesura, că daca vre-unu roman inteligențu are curagiul a manifesta in publicu că d'insulu e romanu si că si romanul are dreptu in Ungaria, că patria conuma a totoror poporeloru conlocutorie, a trai, si inca că națiune romana, indata se incriminedia de tradatoriu de patria, de agitatoriu si bunulu Dumnedie mai scie ce nume i mai dău nemtili, cari nu mai voiesc a suferi o alta națiune libera langa cea nemtiesca, apoi incriminările cele mai absurde, cele mai neadevarate, fără nici o base, fiind numai calumnii si minciuni contr'a națiunei romane, indata si-afla apretiarea la guvernul magiaru (N'ati scitu Dv. pana acum'a, că magiarii si nemtili sunt frati de cruce ? Dar' n'au inchiatu ei pactulu dualisticu ? Dar' nu este acestu-a identicu cu afurisit'a „unio trium nationum ?“ Red.), carele apoi nemai cercetandu adeverulu condamna si face să sufera nevinovatul acusatul, precum s'a intemplatu inainte cu vr'o cătă-va anni cu Dlu doctoru Aleșandru Popoviciu, si in lun'a lui iuniu a. c. cu D. siefu de statuie telegrafica, telegrafistu supremu Ioanu Bistrianu, carele, pentru că avutu curagiul a infruntă pre iusulatori națiunei romane cu ocasiunea alegerii de notariu comunale, in 21. maiu 1871, in Oravita-romana, fiu suspinsu de la officiu si salariu numai pre o simplă acusa a partidei nemtiesci nereesfă cu candidatulu loru nemtilu, fără o cercetare, fără a intrebă nici chiaru pre D. acusatul, fără a luă in considerare meritile si servitiulu acusatului de 28 anni, ce au servită că officieriu in armata si că amplioata alu statului, fără a consideră cele 3 decoratiuib ce si-au meritatu prin bravurele sale pre campulu luptei pentru tronu si patria, fără a luă in considerare blesurele ce au capetatu D. Bistrianu in lupta pentru inalt'a casa domnitoria si pentru patria, numai si era numai să faca placere nemtilor, cari acum'a au o bucuria nemarăgiuită, că potura esoperă la ministeriul de comerciu, prin nisice minciuni si calumnii, suspendarea unuia d'intre cei mai vrednici amplioati ai statului ostrungurescu, arestandu prin acăstă poporeloru negermane, cătă potere si cătă influiu au nemtili preste guvernul Ungariei.

Apoi ce e mai dorerosu, acuzatorii, adeca Staatswalt-ulu Marsovsky d'in Oravita, că cununatu alu candidatulu nemtiescu cadiutu la alegerea de notariu comunale, si Wunderlich, asisderea candidatulu cadiutu, sunt totodata si inquisitorii causei, cari acuma si-dau tota silintă a-si capătă nescari omeni corupti, cari aru marturisit după placulu loru, si d'in ace'a causa tragică de 6. septembrie inquisi-tiunea, spre daun'a acusatului si a statului. Pâna la momentu nici acusatul, carele suferă nevinovatul, nici imartorii lui, 40 la numeru, nu sunt in-trebati, nu sunt la protocollu, care procedura d'in partea judecatoriei d'in Oravita ar debui guvernul Ungariei să nu o accepte.

Dupa aceste, eu permissiunea onor. Redact, vinu a descrie insu-si faptulu, pentru că guvernul să se pota orientă, daca procedură ministeriului de comerciu, obser-vata la suspendarea dlu Bistrianu, a fostu correcta, fără patima si ura personala, si convingundu-se despre adeveru, să caute, prin revocarea suspendării, a dovedi că n'are tendinție dusmanose contr'a intelegrintei romane, si anume : „In 21. maiu 1871, in trecere la preambulare cu fiic'a sa de 6 anni, ajunse si D. Bistrianu, telegrafistu supremu, la locul alegerii de notariu comunale, si vediendu Dsa intre alegatorii romani d'in comun'a Oravita-rom., Rachitov'a si Ciclov'a-romana, pre D. Iosifu Piscovich, caldarariu, Wunderlich, candidatul de notariu, eroitorulu Szolnitsky si pre Eduardu Gabrieliu, lucratoriu la mor'a de abur, in discursi irritatorie si agitatorie cu alegatorii romani, fiu atentu la aceste vorbiri, si afă că susu numitii agitatori si cortesi si-dau tota silintă a prin insulte si vatemări mărsiave a intelegrintei romane, si a națiunei romane preste totu, a seduce pre alegatorii romani, a-si dă votulu pentru candidatul neroman, si a discredită intelegrinta romana in ochii poporului, apoi a semenă in sinulu bunului si nevinovatului popor romanu dusmania contr'a altoru națiuni conlocutorie, cu urmatoriele vorbiri: D. Iosifu Piscovich dfse intre altele multe: „Ce vreti voi cu Romanii, n'au sunt romanii negri inaintea ochilor; Romanii ni-au luat pâna acumă caputul d'in

spinare si acum'ajvoiesc să ni rapescă si camesi'a, dar' acă nu o lasămu; nu ni trebuie notariv romanu, si nu vomu lasă fie notariu de romanu.“ Era Eduardu Gabrieliu dñe: „Că vră voi cu romanu vostru, eu spune la voi că totu-un'a este au pune noi unu romanu, au unu bou, că notarii, că romani, sunt prosti, nu scie nici socotă.“ Era Wunderlich, candidatul nemtiescu, intre alta grupa de alegatori intonă iritata si agitat: „Ce vreti voi cu romanii vostru, romanii sunt prosti, fără cultura, nu că noi nemtili; noi suntemu populu celu mai cultu in lume, nu că prostii de romani, deci pre mine să me alegeti de notariu, candidatul vostru este prostu, unu copilu necoptu, nu scie nimic'a, nu poate să conduca unu notariatu.“ D. Bistrianu, că privitoriu, audindu insulte ne mai pomenite, nu se potu, că romanu adeveratu a se retină, ci respuse la insultele nemtilor ingamătă de la resbelulu cu Francia, „Fratilori Romani ! nu ascultați insultele, machinatiunile si batu-jocurile nemtilor contra națiunii si intelegrintei romane, căci și tu suntemu calușă si întrige războiului, cu mărturie de către voile voile si supără. E dreptu, că românii nu sunt niciunii de său de său“ drepturi si libertate, dara acum'a, multumita provindintile legile si constituutiunea patriei ni recunoscă si năe dreptul de alegere a diregutorilor, si acestu dreptu nu li convine nemtilor, cari au fostu dedati numai dinsii să occupe diregutorie in patria nostră, deci d'insii aru dorf că Dvostu să nu ve folositi de acestu frumosu dreptu, dara eu ve sătuescă să ve folositi de tote drepturile cele ce vi le recunoscă legea, si să ve dati votulu romanilor candidati, fiindu-detoriu nostra ca romani este, a sprigint pre fiii națiunii noastre, precum spriginescă si alte neamuri pre fiii loru. Au nu vedeti că nemtili prin comune nemtiesci nu alegu niciodată vre-unu romanu de notariu său la alte diregutori. Asisderea Societatea, care are cu sutele de amplioati, nu numesce diregutori romani, ci totu nemti d'in Prussia, Austria, etc., că chiaru aici in Oravita-romana, intre majoritatea absoluta romana, d'intre neromani dora nici unu nu-si dă votulu seu pentru candidati romani, si apoi Dvostu să ve lasati să ve amageasca si insiele cu vorbe minciunose si vatematorie de națiunea nostra, că să ve dai voturile voastre pentru candidatul loru neromanu ? Nu ! ace'a că romani buni nu poteti face, fără a vi strică viața fililor vostru si onorea națiunii.“ Acestea fure secundate de Ionu Bogdanu d'in Oravita-romana, in urmatorul modu: „Asiè-i domnule, strainii ne batu-jocurescă si sunt nedrepti cu noi romani, macaru că d'insii traiescu cù noi si in midilocul nostru; strainii nu alegu pre romani in comunele loru, nici dora de vacari, necum de notari. E chiaru aicea unu exemplu, că d'intre 20 de nemti, cari si-si datu voturile inaintea comisiunii, nici unul nu a votat pentru candidati de notari romani, apoi ore să inseamnedă acăstă frătietate ? destulu suferim noi d'in partea lor, căci ei lucra totu-de-un'a contr'a noastră, delaturandu interesele romanilor.“ La acestea D. Bistrianu adause: „Asiè-i fratilori, deci aru fi rusine, daca noi ne-amu lasăne ne amegeasca nemtili, daca nu ai-amu pricpe interesele noastre, si nu amu lucru in uzire si intielegere frătiesca pentru binele națiunii romane, precum lucru si alte neamuri numai in interesul loru propriu.“ Dupa ace'a croitoridu Dumitru Patasanu d'in Oravita-rom. dñe: „Daca, Domnule, pâna acum'a amu avutu notari romani, si acesti-a ne-amu facutu multu reu, acesti-a ne-au despoiatu si calcat cu-măplut.“ D. Bistrianu i respuse: „Bine, dragul meu, acesti se pota, căci se scie că oameni rei si interessati se află la tota neamurile, asiè dăra si la romani; dăra pentru unu reu să afurisim pre o națiune întreagă, au pre toti intelegrintii romani ? nu se cuvine !“ — Candidatul de notari Wunderlich strigă in gura mare si irritata audindu pre Bistrianu vorbindu: „Dar' ce vreti voi romanilor, prostilor, voi nu ve poteti mesură cu noi nemtili, voi nu suntemu cù că noi nemtili, noi avem omeni inventati, apoi pentru ace'a nu alegu nemtili in comune nemtiesci pre romani si notari, pentru că romani nu sunt vrednici de a purta vre-deregatorie.“ D. Bistrianu, indignat si vatematu pâna in aduncul animei sale, respuse la nerustantele insulte ale lui Wunderlich, pre care lu secundă cu larma mare si Piscovich, Gastayer si Szolnitsky: „Ce, cum cunosc Dta a mi aruncă năe romanilor, unei națiuni de 3½ milioane, asiè insulte nerusinate in facia populu alegotoriu, in facia națiunei întreagă ? Au nu vedea Dta că chiaru in giurul Dta sunt destui romanii ? Au nu cunosc Dta romani inventati la comilita, aicea in Oravita, la comitatul in Lugosiu unde chiaru cù palu comitatului este romanu ? Au nu scă Dta că avem romanii cu mare cultura si multa scientia in dietă patriei ? Ei, Dle, cu asiè felu de insulte te recomandi si voiesci a-ti cascigă simpatia Romarilor, că să te alegi de notariu ? destulu de reu de la Dta, că de la unu om cultu precum ti place a te numi !“

Dupa mai multe replici insultatorie, d'in partea lui Wunderlich, Szolnitsky si Piscovich, Gastayer suflicandu-mănele si amenitându dlu Bistrianu, se apropiă de dinșii, dar' Eduardu Gabrieliu, vediendu ce voiesc să facă Gastayer, lu priose de braciul, si asiè nu se potu apropiă de locul unde se află Dlu B. care, vediendu tendința celor năe de mai susu cari voiau cu totu pretiul să facă scandalu, se indepartă impreună si ficea.

Dupa alegere, reesindu candidatul român, constădorintie nemtilor, totu cei 5 susu mențiunati nemti și

itori, insultatori si vatematori ai natiunii romane, avura reușitarea si infamia de a acuza pre D. Bistrițan la judecătore supremu d'in Oravita, versandu-si totu veninul românească, si cu calumnie si iuslute cautați a-si resbună contră lui, alaturandu-se cătra ei si D. Staatsanwalt Marsovsky, că cununat alu nereesitului candidatu neromanu, carele a transmis acuza la Procurorul de statu d'in Pest'a, si carele a condusu si conduce tota intrigă, in urmă carei-a Dni B. fă fără cercetare suspendat d'in servitulu seu, si infere acum de 3 semptemane, fără sperantia că cauza a decătă să-si afle deslegarea dreptă, pentru că acuzatorii sunt si inquisitorii, deci dreptatea numai de la guvernului tierei se poate astepta, la care apelam in numele dreptătii si uninitătii.

Mai am de a observa, că cei 5 susu numiti agitatori si acuzatori: Iosifu Piscovich a fostu incarcerat 3 lune pentru furtu de cazane; Gastayer se afla de presinte incriminat pentru defraudarea unei sume d'in Bruderlade; Wunderlich, că candidatu, si Marsovsky, că cununatul can-didatului, sunt interessati, deci nici unul nu i nepreoccupa, si asi se vede că tota acuza este nu mai creatiunea unor oameni reputati si reuvoiri, pre cari guvernului ar trebui să spuna nici unu pondu, mai vîrtoșu că acuzatului si-a cascigatu in servitulu seu de 28 de anni multime de merite pentru tronu si patria, incătu nu mai pote ave locu-necă o suspiciune. Deci romanii astepta cu totu dreptulu că guvernul, petrusu de secatiuni de dretate si recu-noscintă cătra unu amplioiu devotatu cu anima si sufletu binei statului, se va grabi a-i dă satisfactiunea meritata, mullandu decretul de suspendare d'in officiu si plata, si ordonandu restituirea lui in functiunea avuta că siefu de statuine in Oravita.

B a n a t i a n u .

Protocolul

siedintie i din 14. iuniu 1871 a comitetului central a reuniunii politico-natiunale romane d'in Aradu.

Presedinte: Sigismundu Popoviciu, notariu Iosifu Popoviciu.

1. Presedintele D. Sigismundu Popoviciu, multiu-mindu pentru presentarea numerosa a membrilor, propune că D. Demetriu Bonciu, vice-presedinte, care in absență a condusu causele reuniunii, să faca raportu.

2. D. Demetriu Bonciu raportează, a) că a inscintiatu pre cei alesi in comitetul central despre alegerea loru, tramtindu-li atâtă listă membrilor comitetului central, cătu si statutul; b) că a facut provocările pentru constituirea subcomitetelor, in urmarea carei-a subcomitetele au si insintiatu in mai multe locuri si anume: in cer-mlu Aletea, Aradu, Borosiu-Sabisu, Berzav'a, Agrisiu, Io-sagi si Simandu, precum apare d'in raporturile acestor subcomitet; c) că subcomitetul d'in Aletea a trasmis o suma de 13 fl. 10 cr. pentru acoperirea speselor necesarie, si propune d'impreuna cu D. Sigismundu Popoviciu, că cele-lalte cereuri inca să fia posibile a-si constitui sub-comitetele cătu mai curundu.

Comitetul central exprime dorintă, că cătu de curundu să se notifice si constituirea celoru alte subcomitetete.

3. D. Sigismundu Popoviciu propune a se trece la cestiuorganisarii municipiilor; inse membrul Lazaru Ionescu face contră-propunerea, că inainte d'a trece la desbaterea organisarii, să se denumeasca una comisiune, carea să compuna lista tuturor romanilor d'in acestu comitetu, calificati pentru posturile judecătoresci, carea apoi să se substerne ministrului de justiția, prin una deputa-tiune.

Se primesce propunerea cu acel adausu, că pentru presentarea acestei liste, deputati romani ai comitatului să fia anume rogati d'a se înfăcișă inaintea ministrului de justiția d'impreuna cu deputatiunea alesa d'in sinulu comitetului, si anume cu membrii: Ioane Ratiu, Ioane Berceanu, Iosifu Belesiu, Moise Bocianu, Nicolau Popoviciu, Demetriu Bonciu, Alesiu Popoviciu, Ioane P. Desseanu, Iosifu Nistoru, Davidu Nicora, Ioane Suciu si Grigoriu Venteru, precum si eu alti membri ai reuniuniei cari aru vorbă se partecipe.

4. Pentru compunerea acestei liste

Se alege comisiunea d'in urmatorii membri: Sigismundu Popoviciu, Em. Misiciu, Lazaru Ionescu, Iosifu Nistoru Mircea Stanescu, I. P. Desseanu, Demetriu Bonciu, Teoderu Serbu si Grigoriu Venteru, desigurndu se terminulu coadunării loru pre 16. iuniu 1871, dem. la 9 ore.

5. Venindu la desbatere obiectele, cari se vor per-tăti in siedintă de mane a comitetului comitatense, membrul Lazaru Ionescu d'in motivu, că mane se va esmitre comisiunea pentru elaborarea proiectului despre venitoria organizare a comitatului, care comisiune, dupa cum Dsa a intlesu, va consta d'in 30 de insi, si d'in motivu, că partidul deputatilor să a dechiarat invita să alega in aceasta comisiune optu romani, si că nu cumva să fia alesii in aceasta comisiune romani, cari nu posiedu increderea românească, propune a se face o lista despre acesti optu alegundi, si apoi acesti membri să fia alesii dupa ordinea alfabetica. Propunerea se primesce ca modificarea,

Că comitetul centralu alu reuniunei, avendu in vedere, că după dreptu si proporția popula-tiunii d'in comitat comisiunea alegunda trebuie să conste celu pucinu 4/5 d'in romani si intru cătu comisiunea esmitenda va consta d'in 30 de membri, lista o face despre 24 de membri, cu adaugarea, că această voru ave a se alege după nrul curinte d'in lista.

6. Pentru compunerea acestei liste

Se alege comisiunea d'in domnii: Lazaru Ionescu, Demetriu Bonciu, Alessiu Popoviciu, era siedintă se suspende pre căteva minute.

7. După redeschiderea siedintei, comisiunea amintita in punctul 6 ceterse lista membrilor alegundi in comisiunea ce se va esmitre d'in partea comitetului comitatensu, si

se primisce, că cu presentarea listei a-cestă comitetul supremu e insarcinata comisiunea compusa d'in domnii: Sig. Popoviciu, Demetriu Bonciu, Lazaru Ionescu si I. P. Desseanu.

8. Cestiuarea alegerii deputatilor pentru venitorul comitetu comitatensu,

se amene pre langa observarea, că reuniunea astăpăta dela totu membrulu si de la totu romanulu, că nu voru intrelasă nimicu prin ce potru ar deveni firmu in acelu propus, că numai romaniloru să-si dă votulu.

9. Facia de instalarea nouului comite supremu, Lazaru Ionescu propune, că comitetul central se enuncie in sinulu seu, că numirea unui magiaru de comite supremu pentru acestu comitat o tiene nedreptă siopusa atâtă legei pentru naționalitate, cătu si petiții subscrise d'in partea a 8000 de romani, in privința denumirii unui comite supremu de naționalitate romana; că romanii si astă-di stau mortișiu pre langa cererea desvoltata in acelu petițu; că, prin urmare, ei nu potu fi satisfacuti de felu cu aceasta denumire; că comitetul priescese aceasta denumire de una proba pre inventeră despre pucină si nedreptă observare a intereselor naționalitătilor d'in partea guvernului, si că comitetul a-scăptă de la membrii romani ai comitetului comitatensu, că facia de instalare să observe cea mai strictă passivitate si celu mai mare indiferentismu, nedandu nece unu semnul de bucuria, ori de bineventare.

Mircea B. Stanescu, pentru a se arăta mai evidentu nemultumirea romaniloru, propune spre acesti scopu si recomenda trei modalități:

1) Pasivitate absolută; 2) una dechiaratiune d'in partea unui membru romanu, concrediu anume d'in partea comitetului centralu alu reuniunei si, a 3) prin abstinența de la participare in siedintia sub durată instalării.

Ios. Popoviciu propune, că, afara de dechiaratiunea solemnă d'in sinulu acestei adunări, membrii romani, ai comitetului comitatense, indata după cetirea rescriptului reges-ru se parasesca sală si să nu reapara neci unul pâna după finea actului de instalare.

Dupa mai lunga desbatere, la carea luara parte I. P. Desseanu, Nicolau Philimonu si Demetriu Bonciu, partindu propunerea membrului Ionescu, — Ioane Ratiu si Alessiu Popoviciu, partindu propunerea membrului Mircea Stanescu,

Se primesce propunerea membrului Lazaru Ionescu cu majoritate de voturi.

10. Propunerea, că aceasta enunciatiune să se publice si prin foile naționali

se primesce.

Cu acăstă siedintă se radica la 9 si diumatate ore seră.

Economice.

(Sistemele de agricultură la Romani.) *)

Nutritiul uvitelor reclama una atenție particulară d'in partea agricultorului romanu, precum am accentuatu mai de multe ori.

Lipsa nutritiului si prin urmare a cultivarei vitelor incepe a se senti mai vîrtoșu astă-di candu, a nume in provinciile romane de sub jugulu austro-magiaru, pamantul de pasiune se impacineaza d'in cauza producerei mai estinse a cerealelor si a commassatiunei său arondarei mosfelor. Inse, după experientele altorui tieri cari au fostu silite inca de mai inainte a face acestu pasu, agricultorul romanu si-pote procură nutritiul destulu prin semenarea de diferite erburi, precum: lucerna, trifoiu, napi, morcovii, etc.

Fănatiele naturali, de cari dispunu romani in numitele provinciile, sunt nu numai pucine ci si forte reu ingrijite. Piese totu, fănatiele noastră sunt pline de maracine; musiunciole mari si multe facu să nu le poti cosi; muschiul impedeca crescerea erburiilor bune; in multe locuri predominesc buruienile rele si vatematorile pentru sanetatea vitelor; fănatiele noastre servescu de pasiune pâna tardu iernă, era primaveră se calcă cu vitele in tempuri umede; a le gunof nece că e datina; une-ori sunt acoperite cu beti statutorie, in cari cresc plante veninoase.

Fănatiele naturali se potu amelioră, daca se voru scote maracinele si hucii, ce se află pre ele; daca muschiul, care impedeca crescerea ierbei bune, se va nimici prin grăparea locului mai adeseori; daca musiuncii se voru imprăscă,

*) Vedi Nr. 22, 23, 24, 30, 31, 32, 60 si 61 ai „Fed.”

ce a ce romanul scie si face pre-bine in multe locuri; si, in fine, daca buruienile rete si veninoase, de exemplu, cuciuta, urdăcele, etc., se voru scote cu radecina cu totu. Fănatiele pre-incarcate de muschi său pre-imburuienite trebuie sparte si semenate vr'o doi-trei ani cu plantă sapatorie: prin acesta lucrare voru peri muschiul si buruienile, si totuodata se va amelioră si pamantul. Fănatiele trebuie să fie ferite de animale; inse in casu de necessitate, animalele morunte potu fi lasate la pasiune, dar' cele mari numai in unu tempu forte uscatu; altintre erbă se calca, si urmele cele multe sunt daunose atâtă pentru cosire, cătu si creșterea erbei.

De multe ori, fănatiele precum si alte locuri nu se potu amelioră decătu prin scurgerea apei, căci apă clocita distrug sucurile necesare plantelor, infectea pamantul si sterpesce tote plantele bune. Scurgerea apei se face cu sianturi deschise si sianturi infundate. Sianturile deschise sunt multa mai bine cunoscute decătu să fia necesarul a vorbi de ele; cele infundate sunt implete cu petre, vrescuri, etc., său sunt facute in ele nisice apăducte de caramida, lespezi si altele. Inso scurgerea cea mai practica si mai efică se face cu tievi de lutu, cari se asiedia pre fundulu sianturilor. Lucrul principal este, ca scurgerea să fia deplină, si, spre acest scopu, sianturile trebuie să fia la una departare, incătu scurgerea să se pota face cu inlesnire. Sianturile deschise nu sunt de recomandat numai d'in cauza perderei mari de pamant, ci si pentru că reclama spese multe si impedecca orice cultura.

Precătu e de daunosa apă statoria, pre atâtă folosesc cea curgatorie. Prin irrigație, mai alesu daca se intrebuintează si balegariu, productiunea fănatelor se potu sufla la unu gradu necreditu; asișe lombardezii cusesc de pre 1 jugeru pamant 180—200 centenarie său. Muntele romanu, care are la muntii sei sute si sute de parie, ar trebui să foloseasca irrigația cătu mai multu, si daca ar intrebuită inca si gunoiu, ar produce de 3—5 ori mai multu său decătu pâna acumă. Fănatiele se potu in-grasă cu cenusia, funigine, farina de ose, varu, si mai alesu cu pisicalul animalelor mestecat cu balega.

Nu i este datu muntele lui a produce cereale, dar' potu să aiba turme de oi, porci, vite cornute, stave de cai, etc.; spre acăstă lu ajuta de minune: erbă d'in munti, scurta in păiu, desa in tufa si forte nutritoria (escentele mai vîrtoșu pentru oi); apă cristalina, prospeta si plina de viță, aerulu subtire si revenitoriu, care insufleste ce toate.

O i a este d'intre animalele cele mai iubite ale romanului tieranu, si cu totu dreptulu, căci lu imbraca, lu nutrește si i ingrasia pamanturile. Daca cineva voiesce a-si cascigă una idea despre cantitatea panurilor de lana, facute de femeia romana, cerceteze vr'odata tergurile de primavera de la Bistriția si alte orașe de munte, unde va vedea sute de femei romane cu valuri de panura de lana.

Tote oile se potu imparti in două grupe mari: oi cu lana grosă si lungă, si oi cu lana cretă. Fia-carea d'in aceste două grupe are era-si mai multe specie său rase.

Romanii mănteni prăsesc si cresc mai alesu oi d'in grupa d'anta, adeca cu lana dura, d'in mai multe cauze: pentru că sunt mai eficiente, sunt mai tari si suferă mai bine temperatură de munte, produc lana mai multă, de-si mai dura, sunt mai mari si se potu trezi mai cu puține spese.

Considerandu climă rece de la munti, nece că am poté recomandă muntele romanu altu soiu de oi; dar' pre cimpie si in tienuturi, a caror-a clima e mai caldă, ar' fi forte de dorit că să prăsimu rase mai nobili, căci lană acestor-a este multu mai pretiosa si mai cucerită. Acestea scopu se va poté ajunge, daca d'intre oile noastre vomu alege pre cele mai frumoase, desvoltate si sanetose, si le vomu lăsa cu berbeci de rase mai nobili, ale caror-a insusiri inse nu aru difeira multu de ale oilor nostru. D'intre mnelele produse in acestu modu aru trebui era-si alesse cele mai distinse, cari să se măresca asiderea cu berbeci de una calitate cătu mai eminente. Pre acăstă cale ar' poté tieranul romanu, — cu pucine cheltuieli cumpărându numai berbeci de rase mai bune, — a-si nobilită turmele sale de oi. Mai vîrtoșu muntele este chiamat cu cultivația oile, căci erbă de munte nu potu servi de nutriment nece unui animalu domestic mai bine decătu oilor cari, prin usiureata loru, se potu sufla la inaltimi mari, si a caror-a natura este a pasce erbă cea mai secură, pre cum se află la munti.

Carnea de oile si de mnele este forte placuta, este cercata si se consumă in cantitate mare. Asă, Cantemiru ni spune, că Grecii, cari se negociajă cu animale, duceau numai d'in Moldova mai multu de 60,000 oi la Constantinopol pentru bucaturia Sultanului, si astă pentru că turci iubesc carnele de oie (turcescă: kivirdik) d'in Moldova mai multu decătu ori-carea altă, căci carneă acestor oii nu numai că are unu gustu pre placutu, ci se mistuește forte usior.

Spesele intretinerei unei oile sunt următoarele: 10% ale capitalului (5 fl.), cu care s'a cumpăratură oia. Fănele, paiele, asternutul — 50 Pasiunea 2.50 Pasiunea 1.—

Ciobanulu	—.50
Grajdu (Romanii tieni oile in stanule, prin urmare aceste spese nu potu fi mai mult de 20 cr.)	—.30
Luminarea, tunasulu, medicamente	—10
Daune cauzate prin lupi si hole	—.30
Venitulu: Suma speselor	5.20
Lan'a	1.60
Mnelulu	2.—
Laptele	3.20
Suma venitului	6.80

Subtragundu spesele d'in venitulu brutu (6 fl. 80 cr. minus 5 fl. 20 cr.), ni remane unu cascigu curat u 1 fl. 60 cr. Aceasta suma se pota si urca dupa impregiurari, ca ci pasciunea mai buna da latpe mai multu, lan'a mai fina se vinde cu pretiu mai bunu, etc. In fine balegariulu cascigatu de la oie se numera intre cele mai de frunte. Atat'a despre oi.

(Va urmá.)

VARIETATI.

* (Date statistice despre foiele ce apar in Ungaria.) In Ungaria apar in limb'a unguresca 16 foi de dí (doue de doue ori pre septemana), 106 de septemana si 53 periodice; cu totul 175, si au 136.700 de prenumeranti. In limb'a nemtuesca apar 15 foi de dí, 60 de septemana si 8 periodice; cu totul 83, avendu 97.800 prenumeranti. In limb'a slava: 2 foi de dí, 31 de septemana si 15 periodice; la olalta 48 cu 30,950 prenumeranti. In limb'a italiana apar 3 foi, cu 2200 prenumeranti. In limb'a latina apare un'a „Fasciculi ecclesiastici,” dar' are forte puteri prenumeranti. In limb'a romana apar 11 foi, cu 7800 prenumeranti. Numerulu total alu prenumerantilor la foiele ce apar in Ungaria face 275.450. Numerulu collaboratorilor la aceste foi se imparte in modulu urmatoriu: la foiele unguresci lucra 303 collaboratori, la cele nemtuesci 143, la cele slavice 66, la cele romanesci 17, la italiane 4 si la cca latina 1; la olalta 534.

* (Binecuvantare ca subveniune.) Diurnalululu „Vaterland” din Vien'a, a tramsu santului parinte in Rom'a, cu ocaziunea serbarii jubileului, una a dressa de felicitare, in urm'a corei-a a primitu urmatoriu

depesia d'in Rom'a, cu datulu 21. iuniu: „Redactoribus ephemeridis „Vaterland”. Summus Pontifex gratias agit et benedictionem apostolicam vobis per amanter impertit. S. Card. Antonelli.” (Pre romanesc: Santulu parinte vi multiu mesce si vi impartiesce cu dragoste binecuvantarea sa apostolica.)

** (Duo i anglesi.) Unu americanu si unu europeanu discutara acum diece ani, ca inchisoreea solitara nu e atat de grozava, precum se presupune. Finea discutiunei fu unu remasiagu, in urm'a carui americanulu se inchise insu-si de buna voia pro diece ani, ne fiindu-i permisu a vedé pre nimene, si capetandu măncarile totu-de un'a de la una mana nevediuta. Cei diece ani inspirata in lun'a curinte. Americanulu fu scosu d'in temnitia, inse intr'una stare de compatimiu. Abi'e de 35 ani si totu-si pare a fi de 65: deveti gárbovu, slabu, palidu, vocea-i tremura, dar' a cascigatu remasiagu.

** (Tinerimea studiosa rom. din Aradu) s'a fostu pregitu, ca in 11. iuliu a. c. se inchiaia anulu de activitate alu societati sale de lectura prin una siedintia publica, ce voia a o arangiu in padurita orasului. Cu acésta ocaziune tinerimea ave de cugetu se dese si unu balu, alu carui venitul curat u destinase pentru fondulu infinitandei academie romane de drepturi. Ieri primiramu inse incintarea, ca siedint'a publica a studentilor romani din Aradu s'a opritu si ca in loculu ei, diletantii aradani voru representata, in dñu'a si loculu numitul, la 7 ore ser'a, comed'a originale „Fet'a sub epitropu,” dupa care va urmá apoi saltu si petrecere sociale. Onorab. publicu aradanu este deci cu tota onorea invitatu la partecipare.

Sciri electricice.

Odesa, 6. iuliu. In porturile de resbelu d'in Marea-Negra s'a semnalisatu sosirea unui numeru insemnatu de nai russesci de resbelu. Aparint'a acestoru nai in Marea-Negra se crede a fi numai una urmare a concessionii, ce Port'a o a facutu Russiei cu privire la strintorea Dardaneleloru.

Petrupole, 6 iuliu. Militariloru ordini, siu in servitiu seu concediu, indata ce porta uniforma, li s'a opritu strictu intrarea in carcime.

Rachi'a trebuintiosa si-o potu procurá numai prin langa aretarea unei adeverintie d'in partea antitiloru loru.

Carloviti, 6. iuliu. (Siedint'a congresului.) Reportul de administrare alu lui Csenovics, despre starea bunului metropolitanu din Dálja, fu primitu cu acclamatiune si transpusu comitetului specialu. Cu ocaziunea desbaterii a supr'a amendamentului lui Brankovits, intre protopopulu Begogics si episcopulu Kengyelac se intemplara vatemari grele. Presedintele suspinse siedint'a; dupa ce ambii domni si retraseru expusinile loru anti parlamentarie, se discutara normele despre scoalele de specialitate.

Viena, 6. iuliu. Reichsrath ulu se va inchiaia numai la finea septemanei venitorie, de-orice guvernul voiesce a se mai vota si legea despre gendarmeria.

Paris, 6. iuliu. Foi'a oficiale de astazi recomenda moderatiune si pacientia, necesarie pentru alinarea suferintelor ocupatiunii. — In siedint'a de ieri a Adunarii nationale s'a discutatu a supr'a obligatiunii diuarielor d'a depune cautiune, si s'a primitu articolul primu care revoca decretul despre abrogarea cautiunii.

Serajevo, 6. iuliu. In unele cercuri s'au infintiatu „legioni resbunatorie”; autoritatile orgaizeaza milita pentru persecutarea loru. La Kostainitzi s'a si intemplatu una lupta.

Versalii, 7. iuliu. Adunarea nationale, in siedint'a sa de ieri, a acceptat cu 317 contra 199 de voturi legea, dupa care diurnalele se obliga a depune cautiune.

Marsilia, 7. iuliu. In Alegeri'a s'a supusu mai multe triburi de cabilli; trei capi ai insurgentilor se predara. Se spera, ca rescol'a in provinci'a Algeria se va suprime definitiv catu mai curundu; in provinci'a Constantina su primerea rescolei merge multu mai incetu.

Propriet., edit. si red. respondet: ALES. ROMANU.

Comunicatiunea pre călile ferate.

Pest'a pleca la 5 ore 18 min. d. m. si la 6 ore 34 m. deman.	
Czegléd 8 — ser'a 9 39	
Solnocu 9 3 10 87 a. m.	
Püspök-Ladány 12 21 noptea 1 33 d. m.	
Dobritienu 2 30 3 5	
Nyiregháza 4 24 dem. 4 33	
Tocaiu 5 50 5 31	
Miscoltiu 8 20 7 24 ser'a.	
Casiovi'a sosesce 12 38 m. 9 56	

Casiovi'a-Pest'a-Viena.

Casiovi'a pleca la 5 ore 21 min. dem. si la 10 ore 15 m. a. m.	
Miscoltiu 7 55 2 55 d. m.	
Tocaiu 9 37 5 27	
Nyiregháza 10 39 a. m. 7 8 ser'a.	
Dobritienu 12 19 m. 9 54	
Püspök-Ladány 1 57 d. m. 11 57 nopt.	
Solnocu 4 39 4 16 dem.	
Czegléd 5 33 6 15	
Pest'a 9 25 ser'a. 9 47	
Vien'a sosesce 6 14 dem. 6 42 d. m.	

Viena-Pest'a-Aradu.

Vien'a pleca la 7 ore 30 min. dem. si la 8 ore — m. ser'a.	
Pest'a 5 18 d. m. 6 34 dem.	
Czegléd 8 10 ser'a 9 24 a. m.	
Solnocu 9 47 10 16	

Ciab'a 2 36 noptea 1 9 d. m.	
Aradu sosesce 5 11 deman. 2 52	

Aradu-Pest'a-Viena.

Aradu pleca la 12 ore 26 min. d. m. si la 8 ore 47 m. ser'a.	
Ciab'a 2 7 11 23 noptea.	
Solnocu 5 — 4 31 dem.	

Czegléd sosesce 5 48 5 50	
Pest'a 8 40 ser'a 8 40	
Vien'a 6 14 dem. 6 42 ser'a.	

Viena-Pest'a-Oradea-Mare.

Vien'a pleca la 7 ore 20 min. dem. si la 8 ore — m. ser'a.	
Pest'a 5 18 d. m. 6 34 dem.	
Czegléd 8 — ser'a 9 39	

Püspök-Ladány 12 40 noptea 2 7 d. m.	
Berettyo-Ujfalú 2 17 dem. 3 7	
Oradea-M. sos. 4 8 dem. 4 15	

Oradea-Mare-Pest'a-Viena.

Oradea-Mare pleca la 11 ore — min. a. m. si la 8 ore 12 m. ser'a.	
Berettyo-Ujfalú 12 — indi 9 50	

Püspök-Ladány sos. 12 55 d. m. 11 15 nopt.	
Czegléd 5 38 5 35 dem.	
Pest'a 8 40 ser'a 8 40	

Vien'a 6 14 dem. 6 42 ser'a.	
------------------------------	--

Prim'a cale ferata Transilvana.

Aradu-Alb'a-Julija (Belgradu.)

Aradu pleca la 5 ore 52 min. dem. si la 3 ore 42 m. d. m.	
Giorocu 6 36 4 42	
Paulisiu 6 50 4 59	

Radna 7 12 5 34	
Conopu 7 43 6 15 ser'a.	
Berzova 8 7 6 45	

Soborsinu 9 1 a. m. 7 56	
Zamu 9 42 8 46	
Gurasada 10 15 9 26	

Ilia pleca la 10 ore 32 min. a. m. si la 9 ore 50 m. ser'a.	
Branisca 10 55 10 19	
Dova 11 30 11 2 noptea	

Pischi 12 16 mdi 11 59	
Orestie 12 54 d. m. 12 53	
Sibotu 1 22 1 28	

Vintiulu-inf. 2 1 2 24 dem.	
Alb'a-Julija sos. 2 20 2 48	

Alb'a-Julija-Aradu.

Alb'a-Julija plecalu 4 ore 15 min. dem. si la 9 ore — m. a. m.	
Vintiulu-infer. 4 42 9 38	
Sibotu 5 13 10 13	

Orestie 5 40 10 40	
Pischi 6 25 11 52	
Devă 6 49 12 22 d. m.	

Branisca 7 18 12 58	
Ilia 7 48 1 34	
Gurasada 7 44 1 48	

Zamu 8 27 2 31	
Soborsinu 9 6 3 26	
Berzova 9 53 4 80	

Conopu 10 12 a. m. 4 55	
Radna 10 47 5 48	
Paulisiu 11 3 6 8 ser'a	

Giorocu 11 20 6 32	
Aradu sosesce 11 56 7 20	

Pischi(Semeri'a)-Petrosani.

Pischi pleca la 12 ore 26 min. d. m.	
Calanu 12 58	
Rusu 1 14	

Puiu 2 46	
Petroseni sosesce 5 48	
Petroseni pleca la 6 — dem.	

Puiu 9 3	
Rusu 10 34	
Calanu 10 46 a. m.	

Pischi sosesce 11 15	
----------------------	--

Calea ferata ung. de estu.

Oradea-Mare-Ciussiu.

Oradea-Mare pleca la 4 ore 40 min. d. m. si la 4 ore 48 m. dem.	
M.-Telegd 5 28 6 4	

Alesdu 5 52 6 49	
Vadu 6 21 ser'a 7 36	
Bratca 6 50 8 26	

Ciucea 7 37 9 51	
Hodinu 8 25 11 20 a. m.	
Agiresiu 9 24 12 32 d. m.	

M.-Nádas 10 2 1 23	
Clusiu sosesce 10 28 1 54	

Clusiu-Oradea-Mare.

Clusiu pleca la 4 ore 45 min. dem. si la 10 ore 51 m. a. m.	
M.-Nádas 5 13 11 30	